

kan værne sig mod, thi det er bekjendt, at de netop i de sidste Aar have gjort væsentlige Fremskridt paa Forsvarsvæsenets Omraade. Iøvrigt henviser denne Artikel i Regjeringens officielle Blad nærmest til det Svar, som jeg fik her af Udenrigsministeren, da jeg stillede en Forespørgsel til ham den 23de Januar 1885, et Svar, om hvilket der siges, at det i Tydelighed sniet lod tilbage at ønske; det forekommer mig netop, at det gjorde det i høi Grad. Dette Svar var skrevet i Forveien og blev afgivet paa hele Regjeringens Begne. Det var affattet, inden Regjeringen kunde vide, hvad jeg vilde spørge Udenrigsministeren om, og som Følge deraf kom Svaret til at lyde i Dit, naar der blev spurgt i Best. Jeg betonede, at jeg ikke troede paa en neutraliseret Tilværelse for Danmark alene, men at det kun vilde være i Europas Interesse, naar de andre nordiske Riger vare med, og naar Borten til Østersøen paa begge Sider blev neutral, men det gik Svaret ikke ind paa. Dernæst var Kjørnepunktet i Svaret det, at man mente, at Danmark burde beholde sin Handlefrihed. Dette Ord „Handlefrihed“ var det, som blev telegraferet rundt til „Times“ og til alle de store Blade, det blev meget rigtigt opfattet som Kjørnepunktet. „Handlefrihed“, hvad vil det sige? Det er lige det Modsatte af Neutralitet. Det er, at man vil forbeholde sig frit, efter eget Stjøn, at slutte Alliancer baade til den ene og til den anden Side; men et andet Spørgsmaal er, om man kan det, om man i Virkeligheden har frit Valg i saa Henseende, det er det, jeg i høieste Grad betvivler, saa den Handlefrihed, her er Tale om, tager sig for mig ud som Handlefrihed til at ladt sig spise op af en af Stormagterne. Det hedder senere om det Svar, som atter og atter kommer igjen i den af mig nævnte Artikel, det synes at have været udialt som den danske Regjerings Ønske, at Landet under en europæisk Forvikling skulde bevare sin Neutralitet, og at alle vore Bestræbelser kun skulle have det Formaal at værne om vor Neutralitet. Det er Noget, som ikke laa i Udenrigsministerens Svar den 23de Januar 1885, men ganske vist har jeg lagt Mærke til, at der synes at være foregaaet Sig-
nalforandring, det er fremkommet ved for-

skjellige Beiligheder og under den sidste Valgtamp; men det er ikke saa meget længe siden, at der paa de Steder, som stod Regjeringen nærmest, og som fik sin Indfyldelse deraf, har været tænkt anderledes, hvilket blandt Andet kan vises af et lille Skrift, som blev udgivet af den Forening, som særlig har gjort det til sin Opgave, at virke for Kjøbenhavns Befæstning. En Mand, som nu er Medlem af Foreningen til Forsvarets Fremme, Dr. Troels Lund, udgav i Fjor et Skrift om Danmarks Neutralitet, men det var ikke Meningen der at udtale sig om Ønskeligheden af Danmarks Neutralitet; jeg tror ikke, man kan faae den Opfattelse deraf. Jeg skal forøvrigt ikke videre anbefale Bogen, da den efter min Mening indeholder dels almindelige Ting, som Ingen ere uenige om, og dels Ting, som hvile paa urigtige Forudsætninger. Jeg nævner det her kun for at vise, at man fra den Side er langt fra at tænke paa en streng neutral Politik, at man tværtimod ønsker Kjøbenhavn befæstet for at slutte Alliancer og hvorhen? Mod Ost, mod Rusland, og tildels mod Tyskland. Jeg skal med den ærede Formands Tilladelse oplæse et Par Linier, de staa Side 20: „Tyskland kan med Villighed forlange Sikkerhed for, at ikke under en kommende Krig Kjøbenhavn med eller mod sin Villie øieblikkelig inddrages som fjendtligt Flaadeleie“ o. s. v. Det er den gamle Sætning, som vi ogsaa have hørt fra den anden Side fra en bekjendt politisk Forfatter, at det var særlig for Tysklands Skyld, vi befæstede Kjøbenhavn. Jeg tror, at denne Tanke noget maa tabe sig, efter at Tyskland er i Færd med at anlægge sin nord-østersøiske Kanal, hvorved den faar en Forbindelsesvei mellem Krigsflaadehavnene Kiel og Wilhelmshafen, hvorved det bliver let at forbinde Flaadeafdelingerne; deraf følger, at Tyskland ikke trænger mere til Danmark, til Størebelt, som Gjennemgangsled, men deraf følger tillige, at Tyskland nu mere end nogensinde maa være interesseret i, at Danmark opnaar en neutral Tilværelse, ikke alene af den Grund, at hvis Danmark kommer i Forbund med Tysklands Fjende, vil deraf kunne ske farlige Indfald for Tyskland, men særlig fordi den tydske Halvø, naar